

Trädpromenad i Trädgårdsföreningen

1. **Vitbrokig tysklönn**, *Acer pseudoplatanus f. variegatum "Leopoldii"*.
Ett värdefullt landskapsträd med sitt varierade bladverk. Introducerades år 1864 och uppkallades efter kung Leopold av Belgien. Trädet blir 12-18 m högt. Bladen är på våren förts lite rosafärgade för att senare övergå i vitt och grönt/gult.
2. **Svart valnöt**, *Juglans nigra*.
Härstammar från Nordamerika. Trädgårdsföreningens exemplar är det största i sitt slag i Sverige. Blir mycket större än vanlig valnöt och bladen är fler och smalare, starkt höstgula, barken nästan svart och grovsprickig, frukterna svagt päronformiga och har karaktäristisk doft med inslag av pomerans.
3. **Vårtbjörk**, *Betula pendula*.
Kan bli upp till 25 m högt i Skandinavien. Barken är vit, som äldre ofta uppsprucken och mörk nertill. Genomgående stam med tunna sidogrenar. Årsskotten är kala och har hartsvårtor. Bladen triangulära med tydlig spets, bladskäftet kalt, höstfärgen gyllengul.
4. **Svarttall**, *Pinus nigra*.
Vildväxande i Österrike och på Balkan. Trädgårdsföreningens exemplar sannolikt planterat omkring år 1885. Stort träd med bred krona och grova utspärrade grenar. Barken är svartaktig mörkgrå och djup fårad. De decimeterlånga barren sitter parvis på kortskotten och är grova, styva och spetsiga. Kottarna är gulbruna och ofta något glänsande.
5. **Ginko**, *Ginko biloba*.
Kinesiskt barrträd som kom till Europa 1727. Linné fick ett Ginkoträd 1771, men det dog snart. Troligen det äldsta levande träslaget från ett en gång i tiden stort släkte, som hade sin utbredning för cirka 225-70 miljoner år sedan. Bladen ser ut som en korsning mellan blad och barr men fälls på hösten. Kan i vårt land få en höjd av 12-15 m.

6. **Vresalm**, *Ulmus laevis*.

Exemplaret är sannolikt planterat kring förra sekelskiftet. Kännetecknas av de grovt dubbeltandade och omvänt äggrunda bladen med kraftigt inböjda tänder. Sidonerverna på bladen är till skillnad från skogsalmen inte förgrenade. Frukterna har skaft. Stammen krokig och ofta knölig, kronan ”vresig” och kupollik, lika hög som bred. Höjd mellan 10 -20 m.

7. **Weymouthtall**, *Pinus strobus*.

Utbredningsområde: östra Nordamerika. Trädet kan i Sverige bli cirka 20 m högt. Karaktäristiskt för Weymouthtallen är de cirka 10 cm långa barren som sitter tätt tillsammans i knippen om fem.

8. **Douglasgran**, *Pseudotsuga menziesii*.

Släktet rymmer 22 arter och 3 varieteter spridda över världens tempererade zoner. Ett av de vanligaste träden i Nordamerika och ett besvärligt ”ogräs” på Nya Zeeland. Hör till världens högsta träd. Trädgårdsföreningens exemplar är planterat vid slutet av 1800-talet.

9. **Traslind**, *Tilia platyphyllos* ”Laciniata”.

Ett av de märkligaste träden i Trädgårdsföreningen. En ovanlig selektion från Holland med djupt inskurna blad som upptäcktes 1835. En av den minsta inom arten, cirka 10-15 m hög.

10. **Skogsek**, *Quercus robur*.

Ekens naturliga nordgräns går i höjd med Dalälven. Första fynduppgifter från medeltiden och Sveriges äldsta exemplar är Rumskullaeken i Småland som sägs vara mellan 900 och 1000 år. Trädgårdsföreningens exemplar är planterat på 1800-talet.

11. **Tysklönn** ’Worley’, *Acer pseudoplatanus* ’Worleei’.

Sorten introducerades 1893 av Ohlendorf i Hamburg, Tyskland. Långsamtväxande träd upp till 8 -10 m högt och lika brett. Bladen först mjukt gulgröna övergående i gyllenbrunt och senare i ljusgrönt. Röda, långa bladskaft.

12. **Pelaras**, *Populus tremula* "Erecta".

Denna sort blev funnen i Västergötland i början av 1900-talet. Pelaraspens kan bli 15-20 m och har ett mycket smalt växtsätt. Trädgårdsföreningens exemplar sägs vara en av landets högsta.

13. **Tulpanträd**, *Liriodendron tulipifera*.

Utbredning: Sydöstra Kanada – Sydöstra USA och är en art i familjen magnoliaväxter. Fossil är funna med ursprung i kritaperioden för 100 - 65 miljoner år sedan. Tulpanträdets särpräglade blad och de upprättstående, tulpanlika blommorna gör trädet lätt att känna igen, men det kan ta lång tid innan det blommar. Bladen får guldgul höstfärg.

14. **Pelarbok**, *Fagus sylvatica* "Dawyck".

Trädgårdsföreningens exemplar är förmodligen Sveriges största. Ursprungsträdet uppstod genom frösådd på godset Dawyck i England år 1860. Växtsättet avviker markant från vanlig bok med sitt brett koniska form. Pelarbokens grenar är uppräta, men något slingrande.

15. **Vitt mullbär**, *Morus alba*.

Utbredning: Kina. Ett släkte med 175 arter. Trädet mest känt som vårdträd för silkesfjärilens larver, men ger även ätliga, goda bär.

16. **Katsura**, *Cercidiphyllum japonicum*.

Känd som fossil från tertiärtiden. Släktet har endast två arter, *C. japonicum* från Japan och *C. magnificum* som är endemisk (inhemsk) i centrala Honshu, Kina. *C. japonicum* blir i allmänhet ett fler stamligt träd upp till cirka 10 m högt. Bladen får vacker, röd höstfärg och i samband med bladfällningen en påtaglig aromatisk doft.

17. **Kinesiskt sekvoja**, *Metasequoia glyptostroboides*.

Sumpcypressen är vildväxande i ett begränsat område i centrala Kina. Släktet omfattar endast en art. Är känd som fossil från tertiärperioden, men ansågs utdöd och levande exemplar upptäcktes inte fören 1941. Stammen är gråbrun till rödbrun och hos äldre exemplar är barken avflagnande i långa strimlor. Barken faller av på hösten.

18. **Bohuslind**, *Tilia platyphyllos*.

Kan bli upp till 25 m högt med brett pyramidal krona. De omkring decimeterlånga bladen är på undersidan klädda med långa vita hår, i nervvinklarna samlade i tofsar. Bladskäften är korthåriga. Bohuslinden blommar tidigare än linden, ofta i slutet av juni. Blommorna sitter oftast tre eller fyra tillsammans i varje klase. Nötterna är hårda, tjockskalliga och har fem tydliga åsar.

19. **Silverpil**, *Salix alba* var. *Sericea*.

Är en varietet av vitpil som varit i odling i Tyskland sedan 1840. Skiljer sig från arten med sitt tätt silverhåriga blad. Trädet kan bli 15-20 m högt. Trädgårdsföreningens exemplar är planterat vid slutet av 1800-talet.

20. **Brokbladiga trubbhagtorn**, *Crataegus monogyna* "Variegata".

Variegerad sort av trubbhagtorn. Enligt Rune Bengtsson är sannolikt detta exemplar av brokbladigt trubbhagtorn det äldsta i Sverige, kan varit planterat vid tiden för Trädgårdsföreningens anläggning och anknyter till vurmen för brokbladiga växter kring 1850-talet.

21. **Gulbrokig rödask**, *Fraxinus pennsylvanica* "Aucubifolia".

Arten rödask, *Fraxinus pennsylvanica*, har sitt ursprung i centrala och östra Nordamerika. Trädgårdsföreningens exemplar är troligen planterat i slutet av 1800-talet och är ett exempel på den tidens förkärlek för brokbladiga träd.

22. **Hängsilverlind**, *Tilia tomentosa* "Petiolaris".

I odling före 1840, men ursprung okänt. Brett pyramidal krona med lätt hängande grenar. Bladen är stora med silvergråbaksida. Blommorna som kommer i juli-augusti är vita och intensivt doftande. Detta kan ha fatal effekt på humlor och bin. Man ser ofta döda humlor under blommande silverlind.

23. Gulblommig hästkastanj, *Aesculus flava*.

Medelstort träd 12-15 m högt och 8 -10 m brett. Vildväxande i norra och centrala USA. Arten nådde England 1764. Blommar i maj-juni med upprättstående, gula, cirka 15 cm långa klasar. Frukten är slät.

24. Europeisk lärk, *Larix decidua*.

Snabbväxande barrträd som kan bli upp till 30 m högt. Barren är 2-3 cm långa och gröna, men gulnar på hösten. Till skillnad från våra andra barrträd faller arterna i släktet *Larix* sina barr på hösten. Unga honkottar är röda och de mogna kottarna sitter upprätt och är äggrunda, 2 – 4cm långa.

25. Ungersk ek, *Quercus frainetto*.

Vildväxande i Italien, Balkan, Turkiet. Introducerad i odling i England 1837. Ett magnifikt träd med bred robust krona. De 20 cm långa bladen är djupgröna och läderartade med rundade och djupt skurna bladflikar. Höstfärgen är gulbrun. Finns sparsamt planterad i äldre parker.

26. Rödblommig hästkastanj, *Aesculus carnea*.

Kan vara en korsning mellan den vanliga hästkastanjen och den amerikanska arten *A. paviva*. Förekommer ibland i parker från tiden före eller omkring sekelskiftet.

27. Kaukasisk vingnöt, *Pterocaria fraxinifolia*.

Snabbväxande ofta flerstamligt träd, cirka 15 -20 m högt. Exotiskt bladverk med upp till 50 cm långa, parbladiga blad och iögonfallande, 40-50 cm långa, hängande fruktställningar med tätt sittande 2-vingade nötter.

28. **Hybrikdek**, *Quercus x rosacea*.

En naturligt uppkommen hybrid mellan Q. Robur (skogsek), Q. petraea (bergekek), planterad i Trädgårdsföreningen under slutet av 1800-talet.

29. **Skogsalm**, *Ulmus glabra*.

Almen är ett ädellövträd och trivs bäst i södra Sverige, mer sällsynt norr om Uppland. Första fynduppgift är från medeltiden. Almen kan bli upp mot 500 år och nå en höjd av 30 m med en stamomkrets på 6 m. Exemplet är planterat vid slutet av 1800-talet.

Den här trädpromenaden är ett utdrag från Inga Wallenquist bok 'En park i staden -150 år med Linköpings Trädgårdsförenings Park', 2009 s. 168-171 ISBN:9778-91-633-4061-1.